

اولین انتشار نظرسنجی انتخاباتی

عباس عبدی

موسسه ایسپا با انتشار بخشی از یافته‌های نظرسنجی انتخاباتی خود، چراغ اعلام عمومی این‌گونه نظرسنجی‌ها را روشن کرد. تاکید می‌کنم که همچنان به نتایج اعلام شده تا این مقطع به طور نسبی اطمینان دارم. در واقع قرائن و شواهدی که نتایج دستکاری شده باشند، وجود ندارد و اگر در آینده چنین مواردی دیده شد، طبعاً قابل طرح خواهد بود. براساس این نظرسنجی، که در سطح ملی و به صورت حضوری انجام شده است، ۲۸ درصد پاسخگویان گفته‌اند که «قطعاً» در انتخابات شرکت می‌کنند و ۷ درصد به «احتمال زیاد» را گفته‌اند. نویسندگان گزارش این دو رقم را با هم جمع کرده و برابر میزان مشارکت در حال حاضر دانسته است. تا آنجا که اطلاع دارم برحسب تجربه گذشته این منطق دقیق نیست. ظاهراً با جمع پاسخ‌های قطعی و نصف رقم به احتمال زیاد، میزان مشارکت به دست می‌آید که اکنون حدود ۳۲ درصد است. این رقم بسیار پایینی برای این فاصله زمانی تا انتخابات است. اتفاقاً برخلاف نوبت‌های قبلی، تحلیل من این است که این پاسخ‌ها تا حدی محافظه‌کارانه و به سوی برآورد بالاتر از مشارکت واقعی است و برخلاف دوره‌های گذشته، با نزدیک شدن به روز انتخابات از این رقم کاسته خواهد شد، مگر اینکه سیاست‌های کلی و انتخاباتی تغییر کند. چرا این ادعا را دارم؟ برای اینکه فضای افکار عمومی غالباً دست کسانی است که تصمیم قاطع به عدم شرکت دارند (۳۶ درصد در نظرسنجی) و در حقیقت و در عمل ۶۸ درصد مردم (۱۰۰ منهای ۳۲ درصد شرکت‌کنندگان) فعلاً قصد شرکت ندارند. اگر جزییات بیشتری از نتایج نظرسنجی ارایه می‌شد و تفاوت پاسخ‌های متغیر تصمیم به شرکت برحسب محل سکونت، استان، سن، جنسیت، تحصیلات و درآمد نیز بیان می‌شد، آنگاه متوجه می‌شدیم که جوانان تحصیلکرده شهری کمتر از ۱۰ یا حتی ۷ درصد تصمیم به شرکت در انتخابات دارند و اگر براساس منبع کسب خبر می‌پرسیدند متوجه می‌شدند که شکاف بسیار بزرگی میان مردم از حیث رسانه مورد استفاده و رغبت به شرکت در انتخابات وجود دارد. همچنین حدس می‌زنم که با این نتایج برای کل کشور، میزان شرکت در شهر تهران اکنون زیر

۱۵ درصد خواهد بود. نه فقط تهران که دیگر شهرهای بزرگ کشور نیز همین‌گونه هستند.

البته این نظرسنجی گرچه تصویری دقیق‌تر از تصورات ما از رفتار انتخاباتی مردم ارایه می‌کند، ولی همه کمابیش میدانستند که وضع مشارکت اصلاً مطلوب نیست. برخی از طرفداران جناح حاکم که اصلاً مسوولیت‌پذیر نیستند، مثل همیشه آن را تقصیر روحانی و قبلی‌ها می‌اندازند، درحالی که خیلی خوب میدانند در دوره روحانی انتخاباتی با مشارکت بالا برگزار شد، ضمن اینکه اگر عملکرد او بد بود و انتخابات می‌توانست جان‌نشین خوبی برای او یا سیاست‌هایش عرضه و نهایی کند، حتماً مردم برای مخالفت با روحانی پای صندوق رای می‌آمدند تا آن جایگزین‌ها را انتخاب کنند. انتخابات مساله گذشته نیست، بلکه معطوف به آینده است. اینکه مردم چقدر امید دارند تا از طریق انتخابات مشکلات خود را حل کنند نقش اصلی را در مشارکت آنان دارد.

برخی دیگر نیز از الان تقصیرها را به گردن دشمن انداخته‌اند که آنان می‌خواهند مردم را مأیوس کنند و انتخابات را به فراندوم علیه نظام تبدیل کنند. این نیز تلاش بی‌ثمری است، زیرا آنچه را که دشمن می‌نامند همیشه بوده و اتفاقاً در گذشته قوی‌تر هم بوده. به علاوه قبلاً به حمایت جناح متبوع آقایان آمده بود. در انتخابات مجلس چهارم در بست از جناح راست حمایت کردند تا مجلس را در اختیار بگیرند، بنابراین دشمن کاری جز گذشته نمی‌تواند کند؛ گذشته‌ای که انتخابات‌هایی با حدود ۸۰ درصد مشارکت داشتیم. دشمن واقعی توهم و بی‌اطلاعی ما از جامعه است. عملکرد قانون‌گذاری این مجلس مانع جدی در راه شکل‌گیری یک مجلس موثر بود و نمونه اخیرش ایرادات فراوان در قانون عجلانه حجاب است یا ضعف نظارتی مجلس بر دولت و از همه مهم‌تر مقاومت ساختار در برابر تغییر است که نه تنها هیچ نشانه‌ای از همراهی در حل مشکلات اصلی مردم از خود نشان نمی‌دهد، بلکه با تمام توان به مقابله با مسائلی پرداخته که نه مساله مردم است و نه اگر هم باشد اولویتی جدی دارد.

نتایج این نظرسنجی از کیفیت و کمیت بهره‌مندی از رسانه‌ها نیز بسیار مهم است. به نظر می‌رسد که تلویزیون ایران تبدیل به جعبه بی‌خاصیتی شده است که مثل چاه ویل فقط دنبال منابع بیشتر مالی است، ولی خروجی موثری ندارد و دریغ از یک ارزیابی جدی از عملکرد و اثرگذاری آن، عملکرد این رسانه تاثیر اصلی را بر رویگردانی مردم از مشارکت انتخاباتی دارد و تا تغییر جدی نکند، انتظار بهبود در مشارکت انتخاباتی را نباید داشت.

امیدواریم گزارش کامل این نظرسنجی همراه با پرسشنامه و نتایج تقاطعی متغیرها نیز در اختیار همه قرار گیرد.

شماره: ۱۴۰۲ ۸